

International Science Group

ISG-KONF.COM

V

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE
"TRENDS IN SCIENCE AND PRACTICE OF TODAY"**

**Ankara, Turkey
October 19-22, 2021**

ISBN 978-1-63972-065-1

DOI 10.46299/ISG.2021.II.V

TRENDS IN SCIENCE AND PRACTICE OF TODAY

Abstracts of V International Scientific and Practical Conference

Ankara, Turkey
October 19 – 22, 2021

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

UDC 01.1

The V International Science Conference «Trends in science and practice of today»,
October 19 – 22, 2021, Ankara, Turkey. 478 p.

ISBN - 978-1-63972-065-1

DOI - 10.46299/ISG.2021.II.V

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
<u>Liubchych Anna</u>	Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development National Academy of Law Sciences of Ukraine, Kharkiv, Ukraine, Scientific secretary of Institute
<u>Liudmyla Polyvana</u>	Department of Accounting and Auditing Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines, Informatics and Modeling. Podolsk State Agrarian Technical University
<u>Oleksandra Kovalevska</u>	Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs Dnipro, Ukraine
<u>Prudka Liudmyla</u>	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of Criminology and Psychology Department
<u>Slabkyi Hennadii</u>	Doctor of Medical Sciences, Head of the Department of Health Sciences, Uzhhorod National University.
<u>Marchenko Dmytro</u>	Ph.D. in Machine Friction and Wear (Tribology), Associate Professor of Department of Tractors and Agricultural Machines, Maintenance and Servicing, Lecturer, Deputy dean on academic affairs of Engineering and Energy Faculty of Mykolayiv National Agrarian University (MNAU), Mykolayiv, Ukraine
<u>Harchenko Roman</u>	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation and repair of vehicles.
<u>Belei Svitlana</u>	Ph.D. (Economics), specialty: 08.00.04 "Economics and management of enterprises (by type of economic activity)"
<u>Lidiya Parashchuk</u>	PhD in specialty 05.17.11 "Technology of refractory non-metallic materials"

PHILOLOGICAL SCIENCES		
75.	Diachuk N., Biliuk I. СПЕЦИФІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕТАФОРИ У ХУДОЖНІХ ТЕКСТАХ	340
76.	Береговенко Н.С. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ДІЄСЛІВ НА ОЗНАЧЕННЯ ПЕРЕМІЩЕННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ЗАСОБІВ ПЕРЕСУВАННЯ В РОМАНАХ ДЖОАН РОУЛІНГ «ГАРРІ ПОТЕР»	343
77.	Масимова Х.В. ЗАТ ЕСІМДЕРДІҢ ГРАММАТИКАЛЫҚ КАТЕГОРИЯЛАРЫНЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ («ДИУАНИ ЛУҒАТ-АТ ТҮРК» ЖӘНЕ «ТӨВАРИХ-И МУСИҚИУН» ЕСКЕРТКІШТЕРІ НЕГІЗІНДЕ)	347
78.	Олійник А.М. КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ЗНАНЬ УЧНІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	354
PHILOSOPHICAL SCIENCES		
79.	Babayev E.E. ESKI TÜRKLERDE AHİRET İNANCI	357
PHYSICAL AND MATHEMATICAL SCIENCES		
80.	Lopushanska H., Lopushansky A., Pasichnyk O. DETERMINING OF YOUNG COEFFICIENT IN A FRACTION DIFFERENTIAL EQUATION	361
POLITICAL SCIENCE		
81.	Стичинська А.Б. ПОНЯТТЯ ЕКСТРЕМІЗМУ ТА ЙОГО ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ	364
PSYCHOLOGICAL SCIENCES		
82.	Rodina J. REPRESENTATION OF THE COMMUNICATIVE AND ORGANIZATIONAL SPHERE AMONG YOUNG ATHLETES IN TEAM SPORTS	367

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ДІЄСЛІВ НА ОЗНАЧЕННЯ ПЕРЕМІЩЕННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ЗАСОБІВ ПЕРЕСУВАННЯ В РОМАНАХ ДЖОАН РОУЛІНГ «ГАРРІ ПОТЕР»

Береговенко Наталія Сергіївна

асистент кафедри романо-германської філології та перекладу
Білоцерківський національний аграрний університет
Україна

Незважаючи на значні досягнення вітчизняної та зарубіжної лінгвістики у вивченні системних та функціональних характеристик англійських дієслів (Гороть Є. І., Перебийніс В. І., Тименко І. В., Хідекель С. С., Tuldava J.), та великий інтерес, які учені проявляють до дієслів руху, не розв'язаними й досі залишається ряд проблем.

Так, вживаючись у художньому творі, дієслово набуває функціональних характеристик, до яких відносяться ступінь уживаності (частота дієслова, лексико-семантичної групи, групи словозмінних форм, моделі граматичної сполучуваності); лексична наповненість моделі граматичної сполучуваності; комунікативне призначення, взаємозв'язок різноаспектних характеристик та прагматичне навантаження [1, с. 440]. Поділяючи наведену точку зору, додамо, що у процесі перекладу дієслово оригіналу, маючи усталені характеристики, вступає у непрості відносини з дієсловами мови перекладу.

З метою запобігання дослівного перекладу і передачі усієї повноти змісту у друготворі, перекладач змушений вдаватися до різних трансформацій, які у свою чергу типові для досліджуваної групи дієслів. У семантичній групі дієслів на означення переміщення за допомогою засобів пересування ми виділяємо дві сфери руху: 1) по землі; 2) у повітрі. Так, ці групи характеризуються своїми особливостями перекладу.

1. Група дієслів на означення переміщення по землі за допомогою засобів пересування здебільшого передається із збереженням повної еквівалентності, як-то у прикладах (1), (2), (3), (4); із застосуванням комплексних трансформацій (5), лексичних змін (6), та граматичних трансформацій (7).

У прикладі (1) англійське фразове дієслово *set off* (відправився в дорогу) передане контекстуальним еквівалентом “рушив” (відправився куди-небудь або до когось, чогось). У прикладі (2) так само зміст мовної одиниці *reached* (доїхав до, добрався до чогось, досяг) переданий контекстуальним еквівалентом “виїхали” (їдучи, з'явилися де-небудь, у якомусь місці). У прикладі (3) не засвідчено особливих змін при перекладі фразового дієслова *backed out* (виїхали (заднім ходом)), де збережена повна співвіднесеність плану вираження і плану змісту – “задом виїхав” (задньою частиною їхав, відправився звідки-небудь, за межі чогось, кудись). У прикладі (4) відтворено повну еквівалентність. Дієслово *moved on* (рухатися далі) передане еквівалентом “рушили” (починали рух,

пересування, переміщення); дієслово arrived (прибув, приїхав, прийшов) передане відповідником “заїхав” (вїхав в середину, в межі чого-небудь). Порівняймо:

(1) “He hurried to his car and set off for home.” [Chamber, p. 4] – “Побіг до машини й рушив додому.” [Кімната, с. 6]

(2) “They had almost reached the highway when Ginny shrieked that she’d left her diary.” [Chamber, p. 30] – “Уже майже виїхали на шосе, і тут Джіні згадала, що забула вдома щоденник.” [Кімната, с. 34]

(3) “He got into his car and backed out of number four’s drive.” [Stone, p. 2] – “Він сів у машину й почав задом виїжджати з подвір'я.” [Камінь, с. 6]

(4) “The traffic moved on and a few minutes later, Mr. Dursley arrived in the Grunnings parking lot, his mind back on drills.” [Stone, p. 2] – “Машини, нарешті, рушили, й за кілька хвилин містер Дурслі заїхав на стоянку фірми “Граннінгс”, знову думаючи лише про свердла.” [Камінь, с. 6]

При перекладі прикладу (5) застосовується комплексна трансформація, по-перше стилістична трансформація, тобто лексична одиниця англійської мови замінюється на елемент розмовної лексики в українській мові, а по-друге – граматична трансформація заміни значення слова. Так, дієслово roaring (ревути, горлаючи, гиркаючи) у перекладі замінюється стилістично забарвленим дієсловом гасають (метушливо переміщуються в різних напрямках (на конях, машинах і т. ін.).

(5) “Roaring along like maniacs.” [Chamber, p. 13] – “Гасають, як божевільні.” [Камінь, с. 17]

У прикладі (6), навпаки засвідчена заміна лексичної одиниці trundled з перевинною семантикою “покотив(ся)”, що є більш емоційною, на нейтральне поняття “виїжджати” (поїхати, відправлятися звідки-небудь, за межі чогось, кудись).

(6) “Mr. Weasley started up the engine and they trundled out of the yard.” [Chamber, p. 31] – “Містер Візлі завів мотор, і вони почали виїжджати з подвір'я.” [Камінь, с. 35]

При відтворенні такого класу дієслів перекладач може вдаватися до граматико-лексичної трансформації модуляції. Словосполучення let's go (відпускати, дати волю) замінено на “поїхали” (почали рухатися, переміщатися в певному напрямку суходолом або водою за допомогою яких-небудь засобів пересування), таку заміну можна вважати, на нашу думку, контекстуальним еквівалентом англійського словосполучення let's go. Наприклад:

(7) “Let's go,” said Ron's voice from his right.” [Chamber, p. 34] – “Поїхали! – пролунав праворуч від нього Ронів голос.” [Кімната, с. 38]

Приклад (8) представляє собою поліпредикативне утворення, вміщаючи п'ять самостійних речень, перше з яких відтворює пряму мову, а решта чотири – короткі речення, поєднанні координативними зв'язками. Отже, перекладач зумів відтворити загальну тональність мовленнєвого відрізка і вибір фрази “кулею влетіли” є доречним. Також, у прикладу (8) застосовано граматичну трансформацію, внаслідок якої відбулася заміна значення дієслова. Лексична одиниця shot (піднялися, швидко підвищувалися) замінена в друготворі на

словосполучення “кулею влетіли”, така заміна надає текстові більшої емоційності, напруженості. Наприклад:

(8) “Hold on!” Ron yelled, and he slammed his foot on the accelerator; they shot straight into the low, woolly clouds and everything turned dull and foggy.” [Goblet, p. 35] – “Тримайся! — крикнув Рон і щосили натиснув на газ; вони кулею влетіли в низькі пухнасті хмари, і все стало тьмяним та імлістим.” [Келих, с. 39]

2. Дієслова на означення переміщення у повітрі за допомогою засобів пересування відтворюються низкою засобів: повними еквівалентами (9); із залученням стилістичних (10), (11), (12); граматичних трансформацій (13). Так повним еквівалентом є приклад (10), у якому лексична одиниця shot (пронісся, промчав, промайнув) передана дієсловом понісся (швидко, нестримно рушив у якомусь напрямку).

Дієслово zoomed (різко злетів вгору) розкривається за допомогою стилістичної трансформації – “гайнув” (швидко побіг, помчав), тобто заміни на більш емоційний мовний елемент, який можна, на нашу думку, вважати контекстуальним еквівалентом вищезгаданої лексичної одиниці, так, як він досить вдало відображує процес, який змальовано в уривку (11). У прикладі (12) нейтральна одиниця soared (високо летів, піднявся вгору) передана розмовним елементом “майнув” (швидко побіг, полетів куди-небудь). Знов таки дієслово руху fly (літати, пролітати) відтворюється у прикладі (13) за допомогою фамільярного мовного елемента гасають (метушливо переміщуються в різних напрямках). Прикладом застосування граматичної трансформації слугує речення (14), де спостерігається заміна значення дієслова. Порівняймо:

(10) “Wood shot toward the ground, landing rather harder than he meant to in his anger, staggering slightly as he dismounted Harry.” [Chamber, p. 49] – “Вуд понісся додолу зі злості приземлившись занадто різко, і тому мало не впав, злізаючи з мітли Гаррі спустився слідом за ним.” [Кімната, с. 58]

(11) “With a jolt of panic, Harry threw himself flat to the broom-handle and zoomed toward the Snitch.” [Prisoner, p. 79] – “Гаррі панічно притиснувся до мітли і гайнув на снич.” [В'язень, с. 82]

(12) “He soared right around the stadium at full speed, racing Fred and George.” [Chamber, p. 88] – “Він майнув довкола стадіону, переганяючи Фреда і Джоржа.” [Кімната, с. 93]

(13) “And two of them fly around trying to knock people off their brooms.” [Chamber, p. 87] – “А два з них гасають довкола і намагаються збити гравців з мітел.” [Кімната, с. 92]

(14) “Harry stuck his head out of the win-dow: Traffic was rumbling along the main road ahead, but their street was empty.” [Chamber, p. 34] – “Гаррі вистромив голову з вікна: по головному шосе мчали машини, але на їхній вуличці було порожньо.” [Кімната, с. 38]

Отже, на основі проведеного дослідження мовних одиниць на означення руху ми виділяємо такі лексико-семантичні групи дієслів: дієслова на означення переміщення кроками, дієслова на означення переміщення бігом, дієслова на означення переміщення польотом та дієслова на означення переміщення за

допомогою засобів пересування. Кожна з цих груп характеризується своїми особливостями перекладу.

До найпоширеніших прийомів, що застосовуються для передачі змісту мовних одиниць на означення переміщення в просторі належать: стилістичні трансформації, які створюють колорит розмовного мовлення та надають висловлюванню більшої виразності; заміна значення слова, що в деяких випадках адаптує текст, роблячи його ближчим та зрозумілішим для цільової аудиторії; та додавання, що ширше розкриває зміст.

Список використаних джерел

1. Бистрова Л. В. Вивчення синтагматичних зв'язків слів за допомогою статистичних методів / Л. В. Бистрова : М. : 1978. 448 с.

Список джерел ілюстративного матеріалу

1. Камінь : Ролінг Дж. К. Гаррі Поттер і філософський камінь / Дж. К. Ролінг – К. : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2002. – 319 с.
2. Кімната : Ролінг Дж. К. Гаррі Поттер і таємна кімната / Дж. К. Ролінг – К. : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 1998. – 351 с.
3. В'язень : Ролінг Дж. К. Гаррі Поттер і в'язень Азкабану / Дж. К. Ролінг – К. : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 1999. – 383 с.
4. Келих : Ролінг Дж. К. Гаррі Поттер і келих вогню / Дж. К. Ролінг – К. : А-А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2000. – 670 с.
5. Орден : Ролінг Дж. К. Гаррі Поттер і Орден фенікса / Дж. К. Ролінг – К. : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2003. – 815 с.
6. Принц : Ролінг Дж. К. Гаррі Поттер і Напівкровний Принц / Дж. К. Ролінг – К. : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2005. – 720 с.
7. Реліквії : Ролінг Дж. К. Гаррі Поттер і смертельні реліквії / Дж. К. Ролінг – К. : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2007. – 640 с.
8. Stone : Rowling J. K. Harry Potter and the Philosopher's Stone / J. K. Rowling – U.S.A. : Scholastic Publishing, 1997. – 223 p.
9. Secrets : Rowling J. K. Harry Potter and the Chamber of Secrets / J. K. Rowling – U.S.A. : Scholastic Publishing, 1998. – 251 p.
10. Prisoner : Rowling J. K. Harry Potter and the Prisoner of Azkaban / J. K. Rowling – U.S.A. : Scholastic Publishing, 1999. – 317 p.
11. Goblet : Rowling J. K. Harry Potter and the Goblet of Fire / J. K. Rowling – U.S.A. : Scholastic Publishing, 2000. – 636 p.
12. Order : Rowling J. K. Harry Potter and the Order of the Phoenix / J. K. Rowling – U.S.A. : Scholastic Publishing, 2003. – 766 p.
13. Prince : Rowling J. K. Harry Potter and the Half-Blood Prince / J. K. Rowling – U.S.A. : Scholastic Publishing, 2005. – 607 p.
14. Hallows : Rowling J. K. Harry Potter and the Deathly Hallows Prince / J. K. Rowling – U.S.A. : Scholastic Publishing, 2007. – 607 p.